

КАЛОРИМЕТРИЧНИЙ МЕТОД КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ПАЛИВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ

Роман Володимирович Сергієнко

*Інститут технічної теплофізики НАН України
Україна, Київ, Желябова 2а, тел.: (044)456-93-81,
e-mail: serhiienko@nas.gov.ua*

Отримання енергії з біомаси сільськогосподарського походження є галуззю, що в багатьох країнах світу розвивається досить динамічно. Поширеним є використання відходів основної діяльності сільського господарства, зокрема соломи та лушпиння соняха. Так, більшість соломи зернових культур є побічним продуктом і ніяк не використовується. Проте спалювання таких видів палива у вигляді брикетів чи пелет створює ряд проблем, основною з яких є необхідність контролю якості палива, адже їх теплота згоряння (ТЗ) залежить не лише від виду злаку, але і місця його вирощування та способу збирання врожаю. Крім того, якість брикетів та пелет в значній мірі залежить від вологості вихідної суміші.

В ІТТФ розроблено і створено калориметричну систему для вимірювання теплотворної здатності палива. В процесі реалізації такої системи запропоновано та обґрунтовано нові методи і технічні рішення вимірювання теплоти згоряння палива з покращеними експлуатаційними та метрологічними характеристиками, а також створено алгоритми та програмне забезпечення для контролю та вимірювання калорійності палива, що дозволяє автоматизувати процес вимірювання.

Калориметричний аналіз, який включає визначення вищої та нижчої теплоти згоряння, зольності і вологості, проведено для пелет і брикетів з відходів сільськогоспсировини, зібраної на полях України. Узагальнені результати вимірювань та розрахунків властивостей продуктів переробки відходів сільськогосподарської продукції наведено в таблиці

	солома злаків		лушпиння соняха	
	брикет	пелети	брикет	пелети
густина, кг/м ³	981	920	886	1034
вологість, %	7,0	11,0	8,3	11,1
зольність, %	2,68	3,93	2,21	1,87
вища ТЗ, МДж/кг	17,60	16,21	18,58	18,62
нижча ТЗ, МДж/кг	16,15	14,72	17,20	17,18

Для брикетів є характерним тривале горіння, вища на 5...10% ТЗ, ніж пелет з тієї ж сировини, але процес їх виробництва є трудомістким і енергоємним. Загалом аналіз результатів калориметричних досліджень підтвердив, що за основними показниками якості брикети і пелети українського виробництва відповідають європейським стандартам.